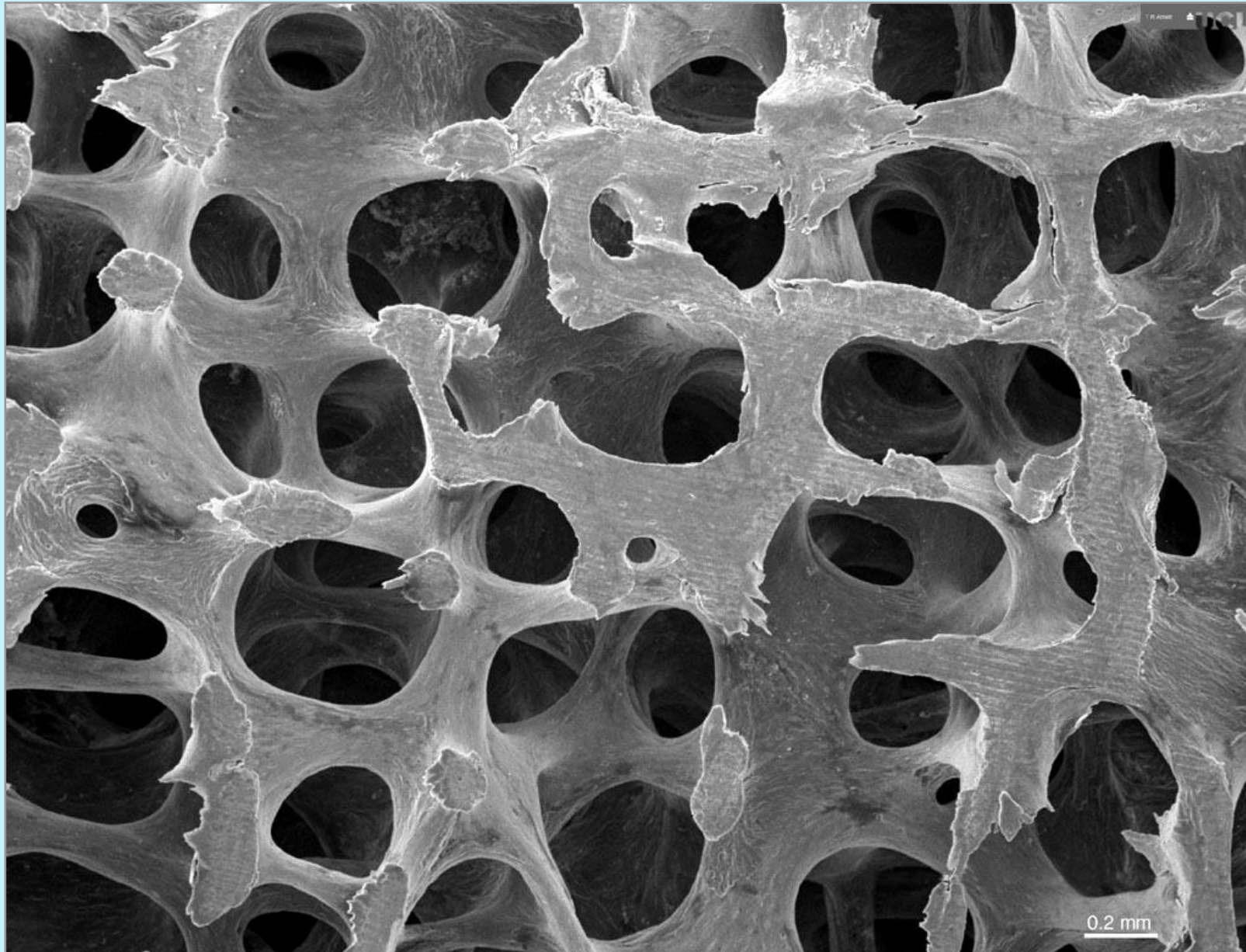

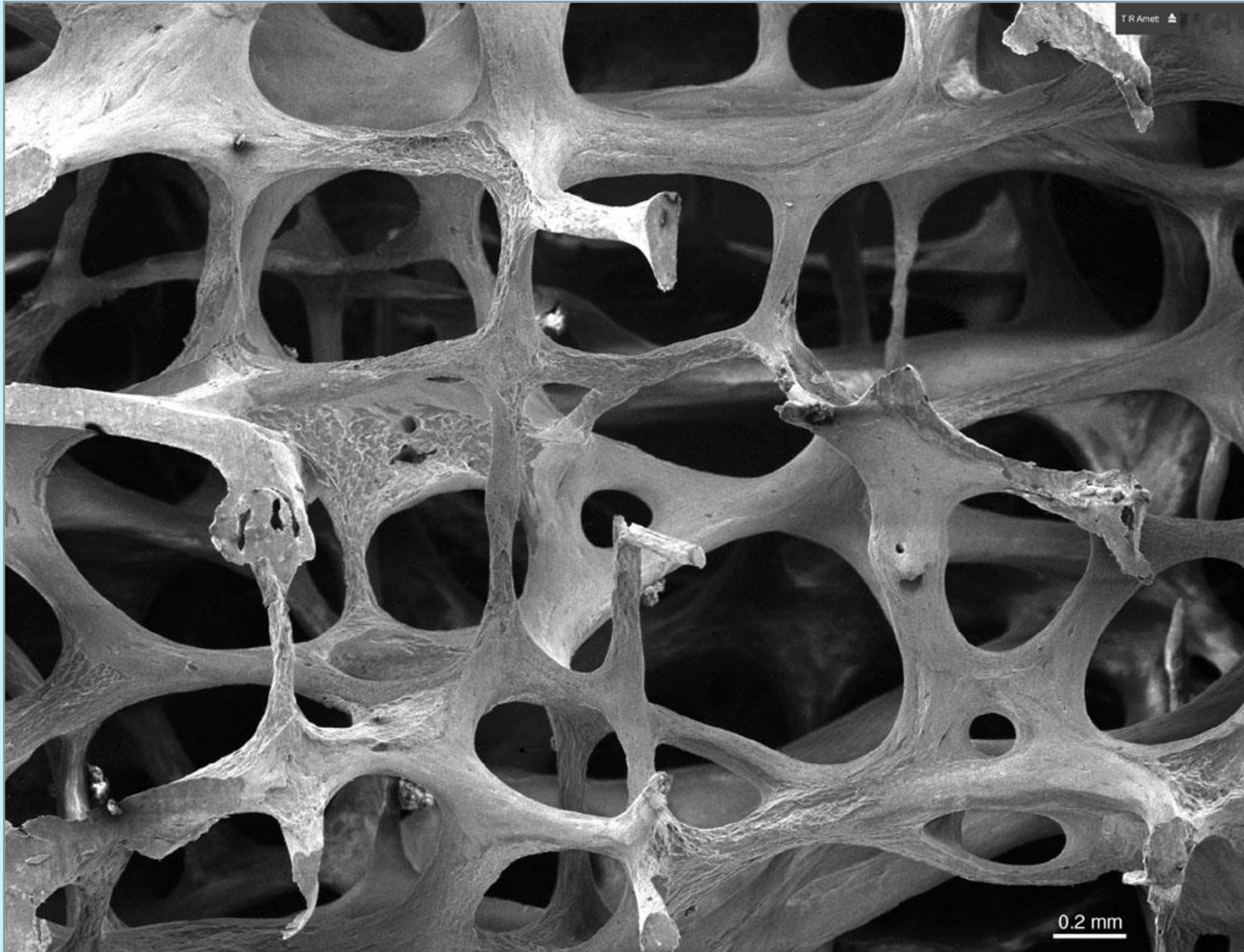

Hvad laver vi i
Osteoporose-
enheden?

Lændehvirvel fra 30-årig kvinde

Lændehvirvel fra 71-årig kvinde

Prævalens og konsekvenser

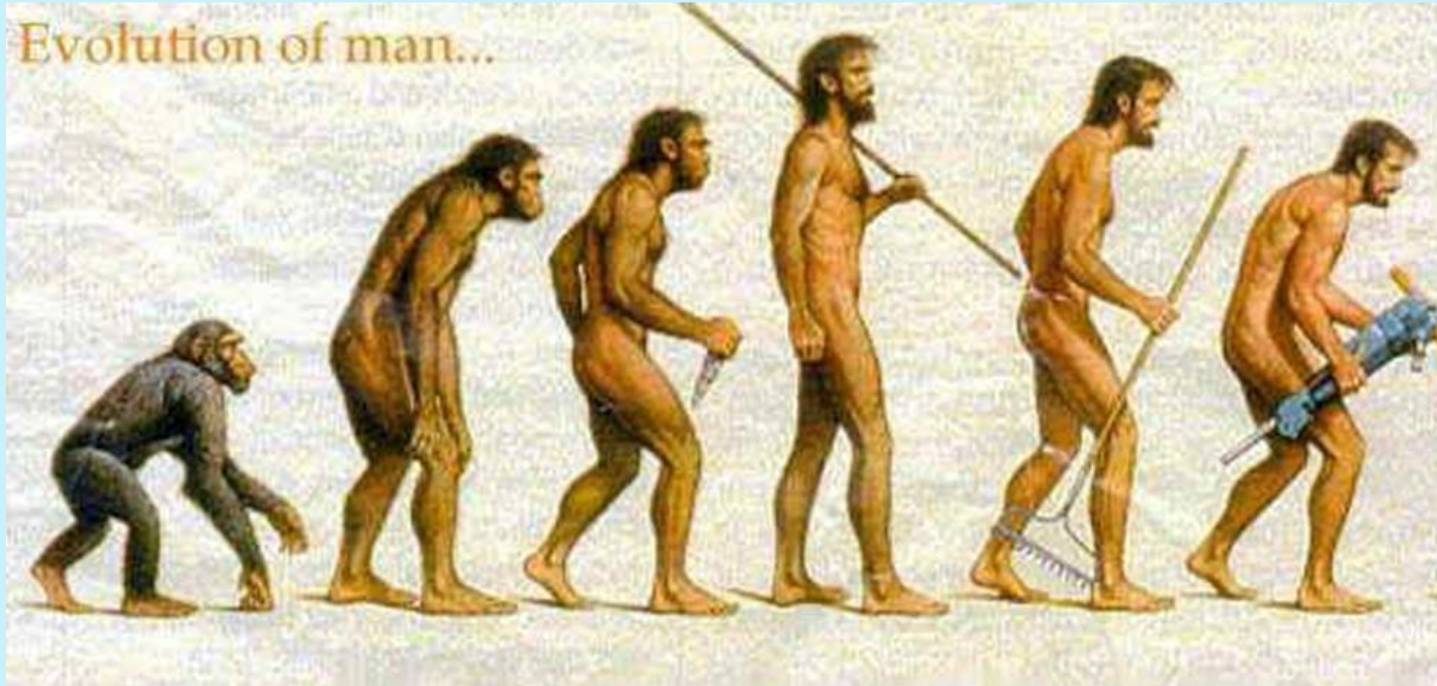
> 650.000 danskere har osteoporose

Næsten 1/2 million ved det ikke!

Omkostninger > 11 mia. DKK/år

Hvorfor?

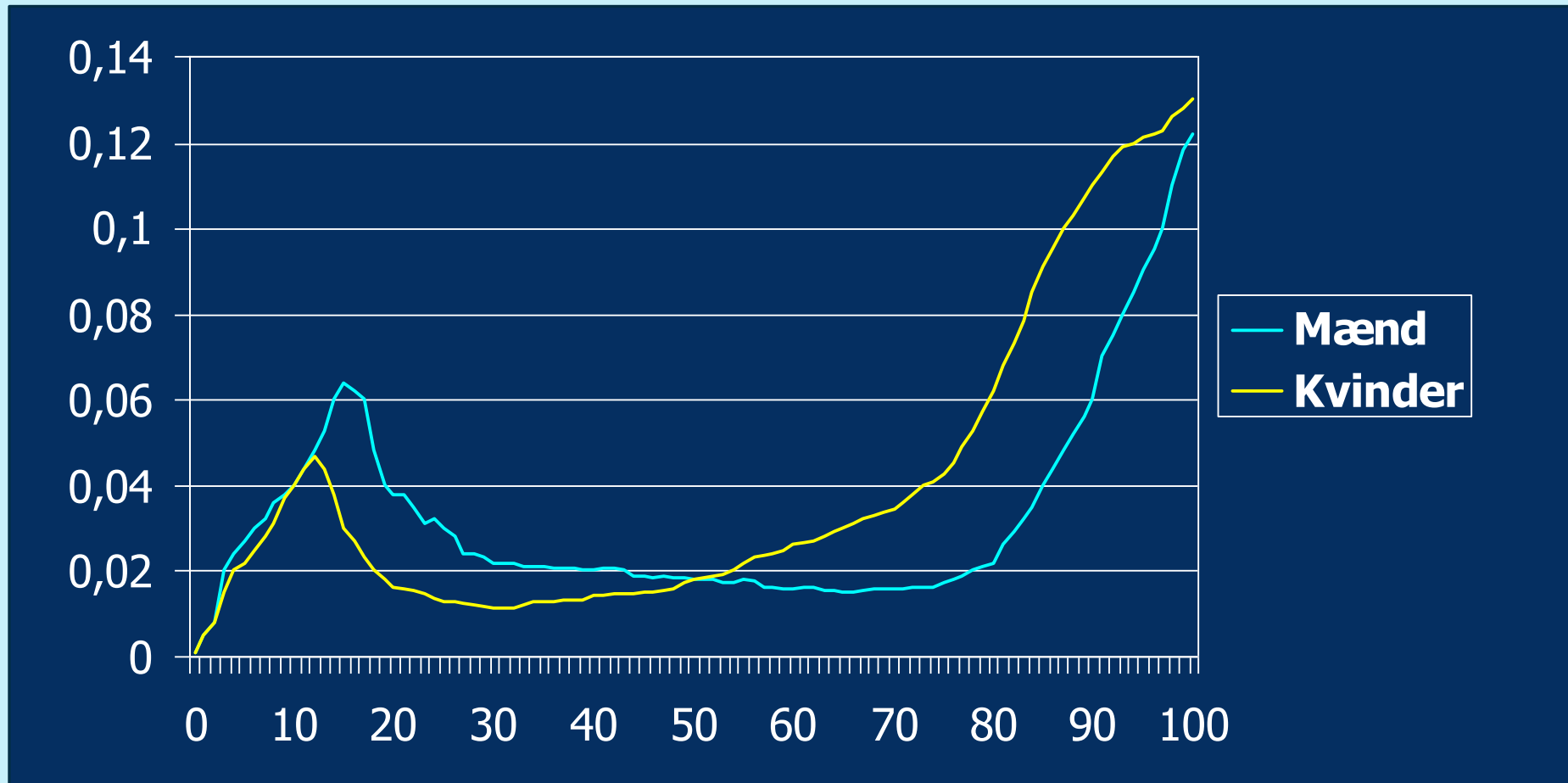

50 år

>2.000.000 år

Risiko for brud stiger med alderen – både hos kvinder og mænd Danmark 1995-99

Tab af livskvalitet

Smerter

Bivirkninger til smertebehandling

Nedsat mobilitet

Kan ikke løfte børnebørn

Kan ikke passe haven/huset

Kan ikke klare personlig hygiejne

...

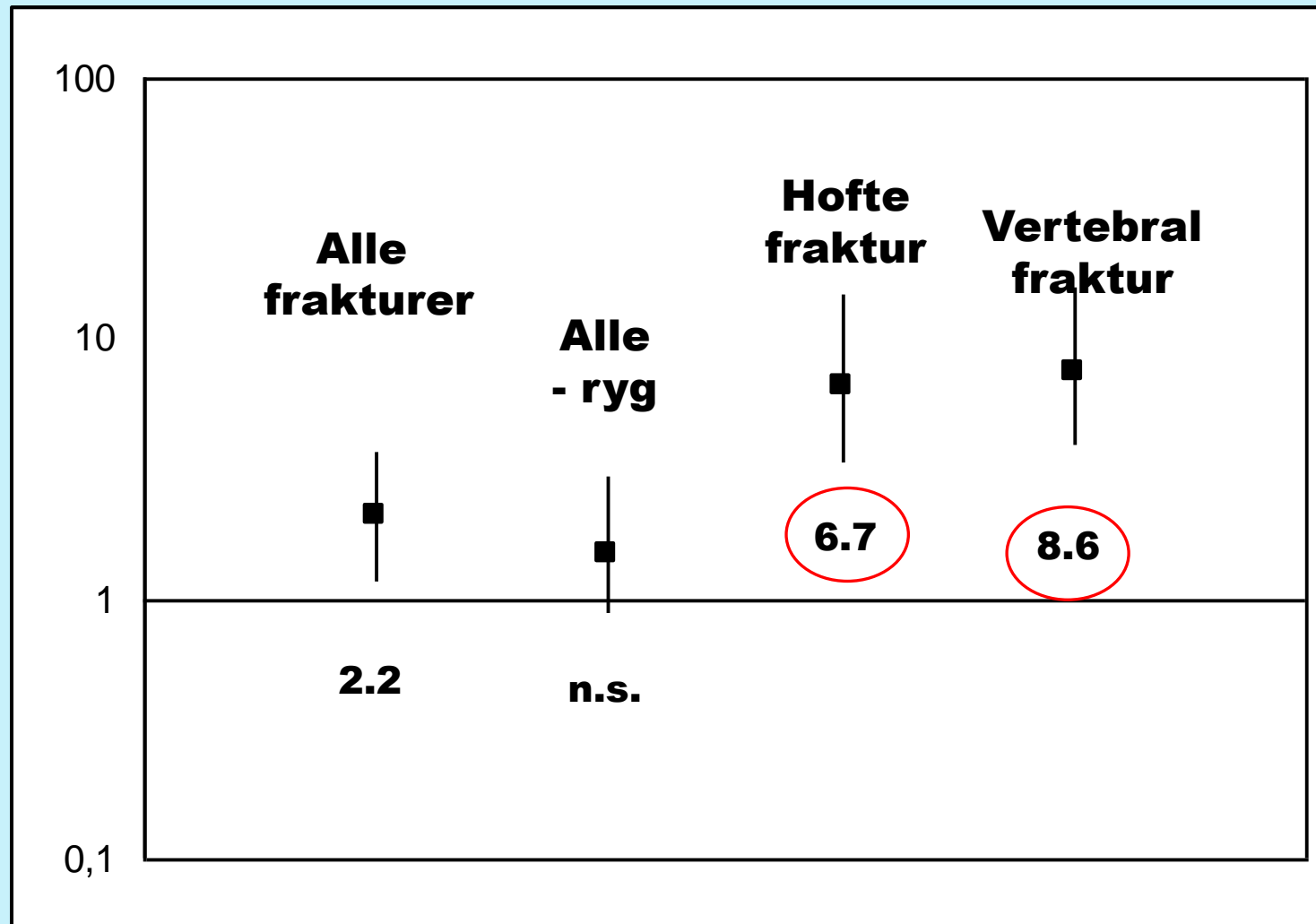
Konsekvenser af osteoporose - 2

Brud og risiko for død
(FIT studiet, Cauley et al 2000)

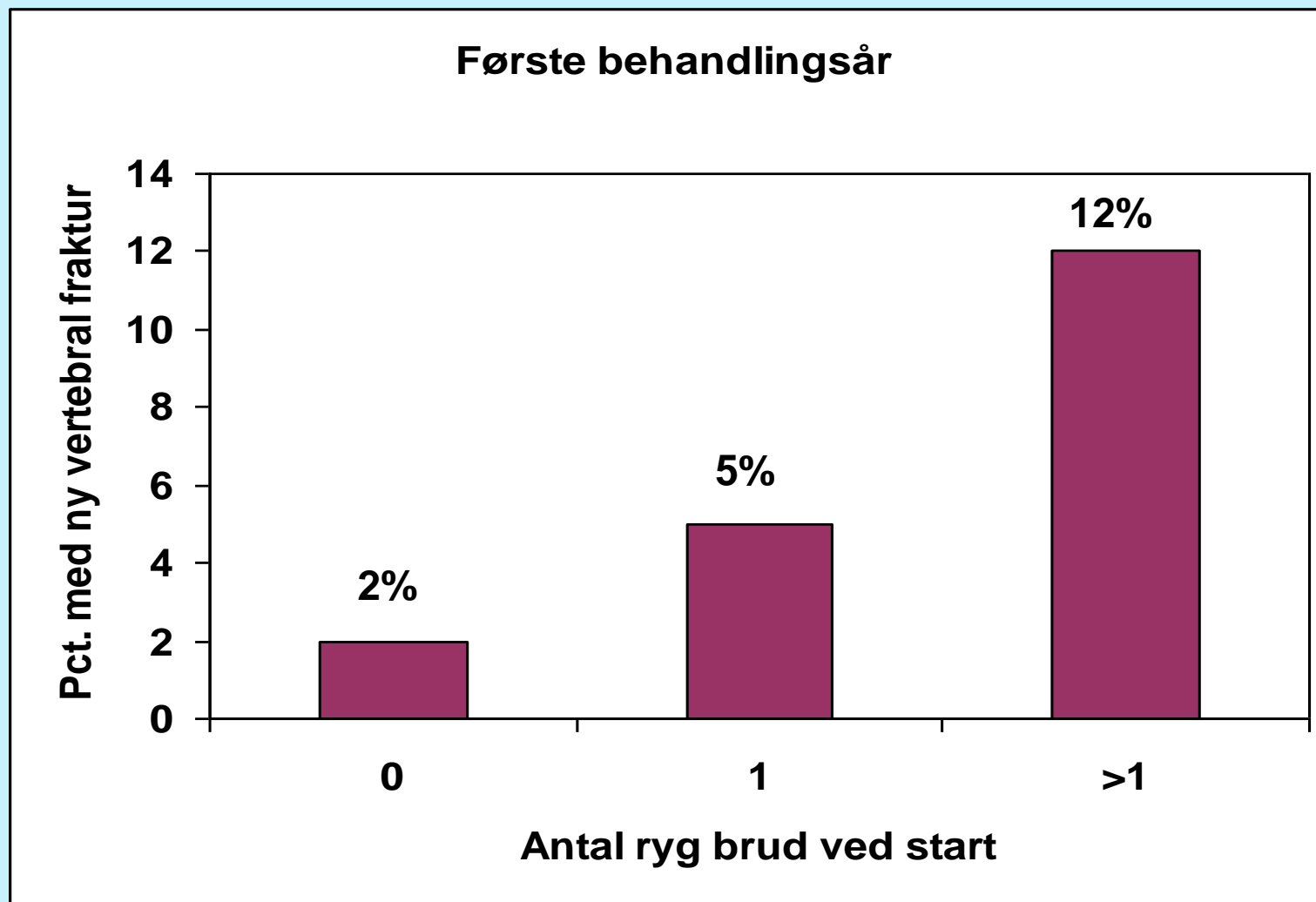
6459 kvinder (55-81 år)
Fulgt i 3.8 år

Brud og dødelighed

Risiko for nyt rygsammenfald?

Diagnostik og kontrol

DXA scanning og knoglemarkører

**DXA-scanning =
Dual X-ray
Absorptiometry**

**Noninvasiv, smertefri og
med lav strålebelastning**

**Måler mineraldensitet i
lænderyg og hofte**

**Kan optage rgt.lignende
billede af columna
(vertebral fracture
assessment = VFA)**

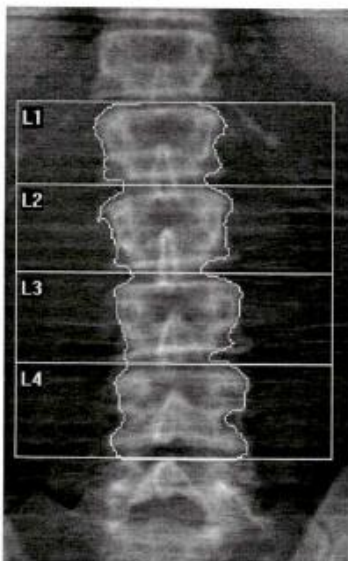
Osteoporoseenheden

Hvidovre Hospital
Scanner 7

Sex: Female
Ethnicity: White

Height: 154.8 cm
Weight: 48.9 kg
Age: 59

Referring Physician: Amb.pt

k = 1.117, d0 = 47.2
116 x 130

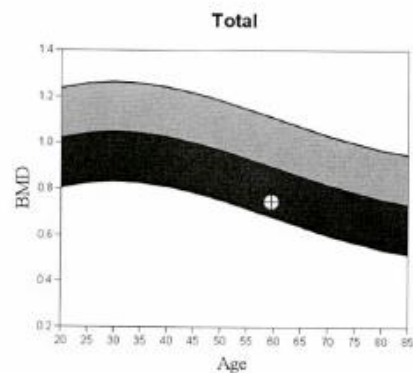
Scan Information:

Scan Date: 19 November 2020 ID: A1119200K
Scan Type: a Lumbar Spine
Analysis: 19 November 2020 14:44 Version 13.4.2:3
Spine
Operator: AMO
Model: Discovery A (S/N 83487)
Comment:

DXA Results Summary:

Region	Area (cm ²)	BMC (g)	BMD (g/cm ³)	T-score	PR (%)	Z-score	AM (%)
L1	12.46	9.23	0.741	-2.3	75	-1.0	87
L2	13.04	10.64	0.816	-1.9	79	-0.6	93
L3	13.25	10.02	0.757	-3.0	70	-1.6	82
L4	15.78	10.78	0.683	-3.4	64	-2.0	76
Total	54.53	40.67	0.746	-2.7	71	-1.4	83

Total BMD CV 1.0%, ACF = 1.021, BCF = 0.991, TH = 6.040
WHO Classification: Osteoporosis
Fracture Risk: High

Comment:

Osteoporoseenheden

Hvidovre Hospital
Scanner 7

Sex: Female
Ethnicity: White

Height:
Weight:
Age: 59

Referring Physician: Amb.pt

k = 1.121, d0 = 51.8
94 x 101
NECK: 45 x 15
HAL: 105 mm

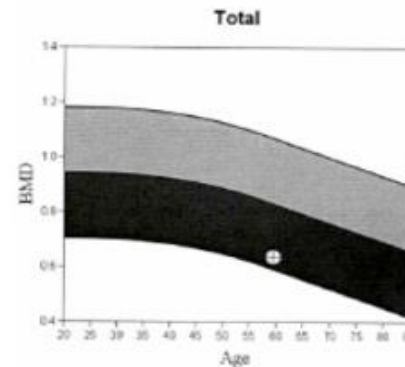
Scan Information:

Scan Date: 19 November 2020 ID: A1119200L
Scan Type: a Left Hip
Analysis: 19 November 2020 14:51 Version 13.4.2:3
Hip
Operator: AMO
Model: Discovery A (S/N 83487)
Comment:

DXA Results Summary:

Region	Area (cm ²)	BMC (g)	BMD (g/cm ³)	T-score	PR (%)	Z-score	AM (%)
Neck	4.64	2.44	0.526	-2.9	62	-1.6	74
Troch	8.59	3.93	0.457	-2.4	65	-1.6	74
Inter	17.62	13.29	0.755	-2.2	69	-1.6	76
Total	30.85	19.66	0.637	-2.5	68	-1.6	77
Ward's	1.29	0.52	0.402	-2.8	55	-0.9	80

Total BMD CV 1.0%, ACF = 1.021, BCF = 0.991, TH = 4.867
WHO Classification: Osteoporosis
Fracture Risk: High

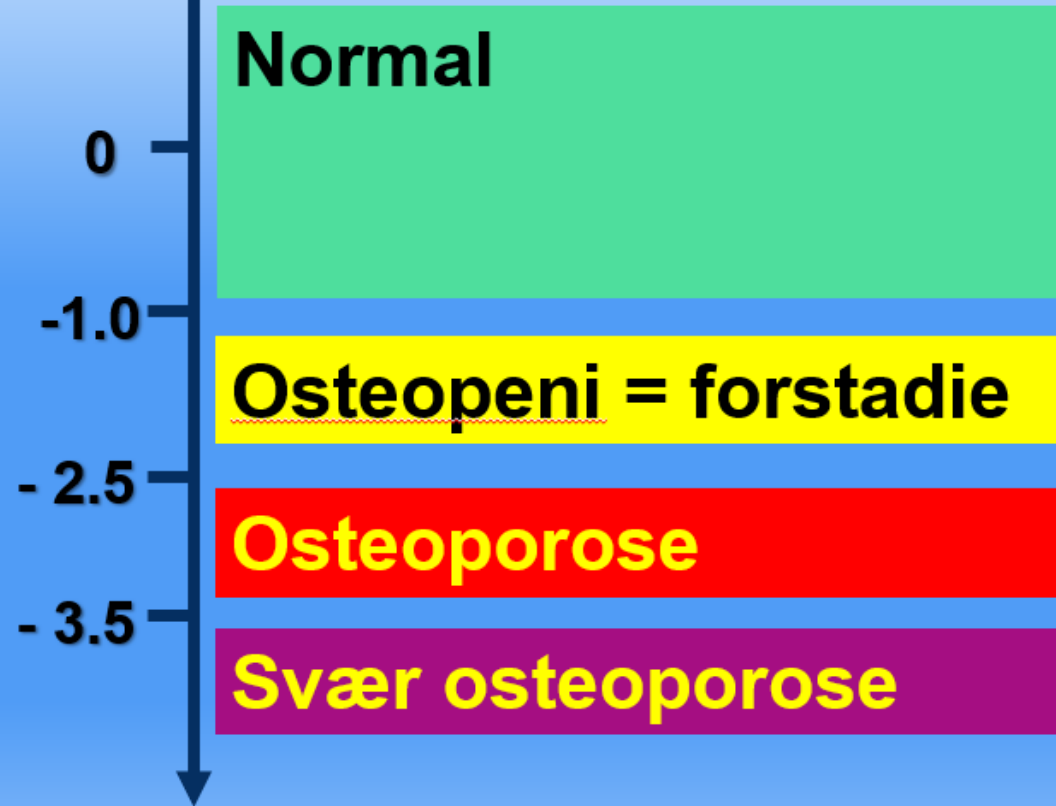
Comment:

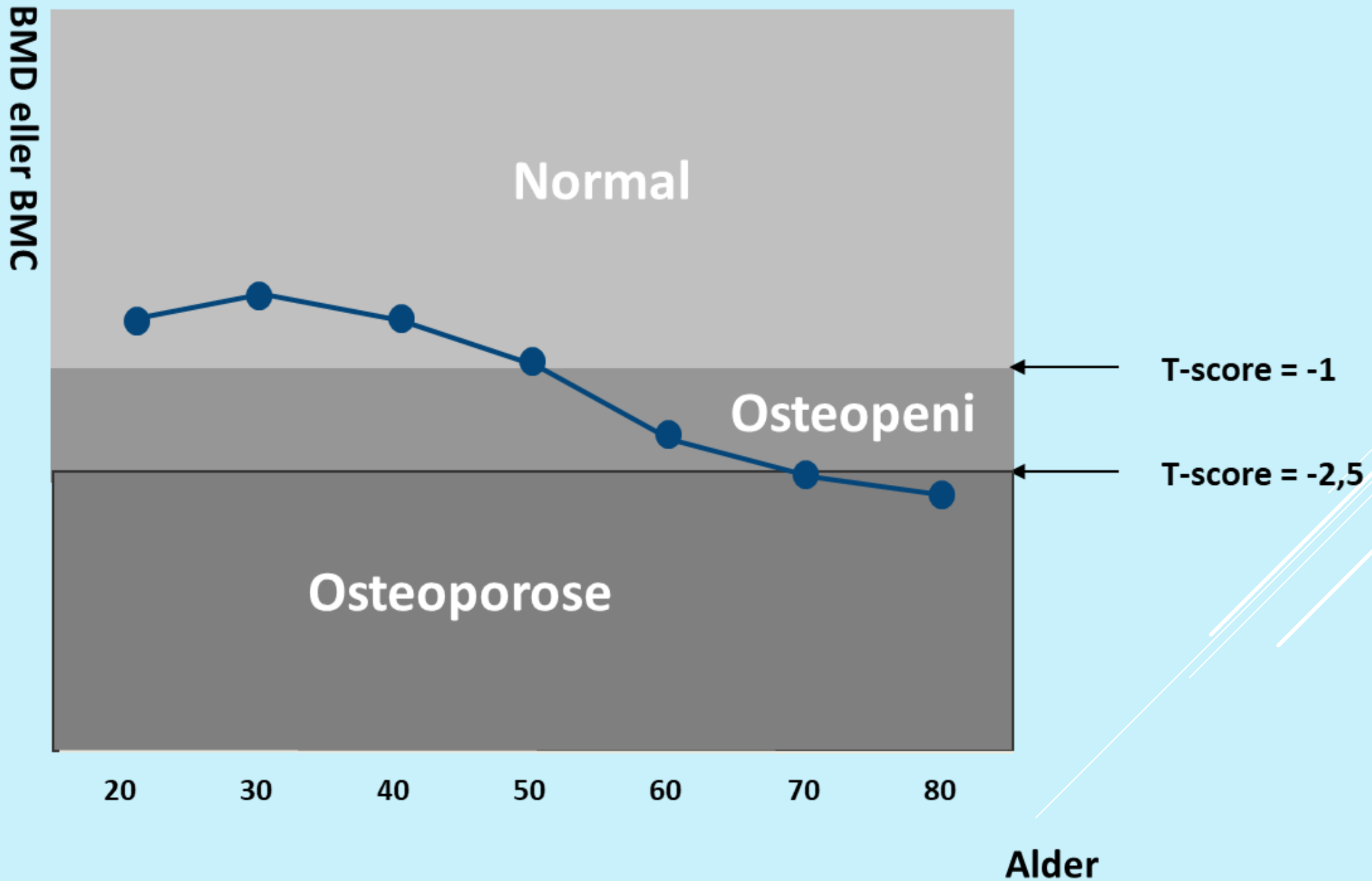

Whole body bone mass
Whole body fat mass
Whole body lean mass
Regional composition

Hvad betyder din T-score ?

Hvad er vertebral fracture assessment (VFA)?

Foretages på alle nyhenviste samt ved klinisk mistanke om nyt vertebralt sammenfald

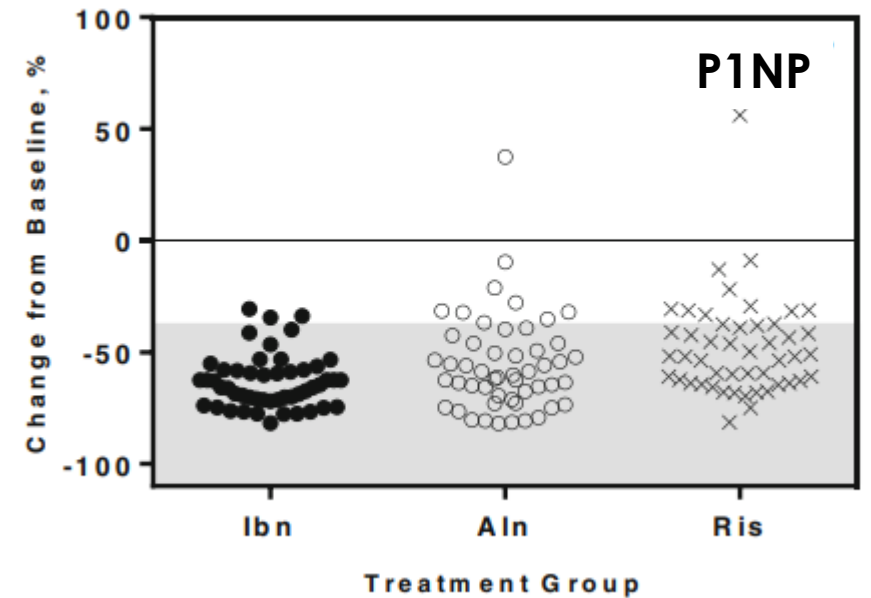
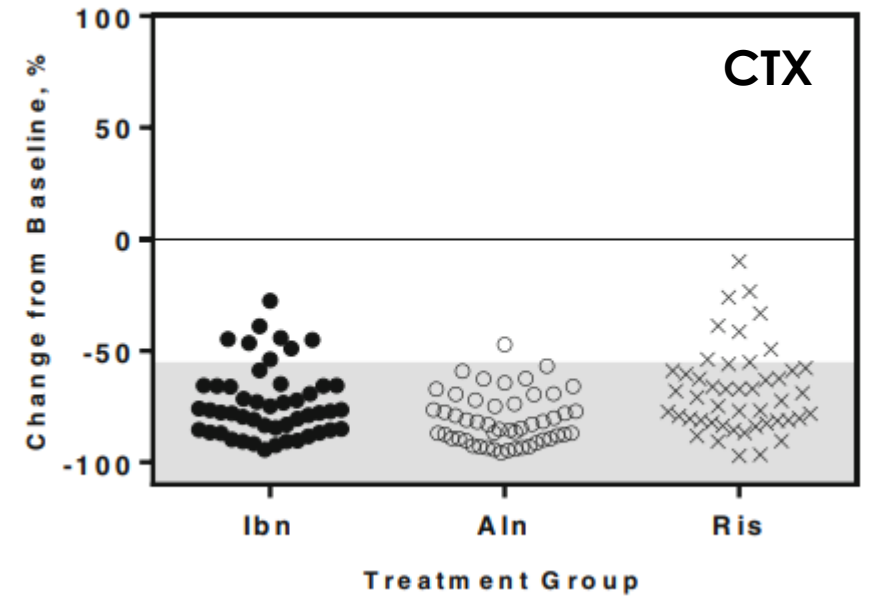
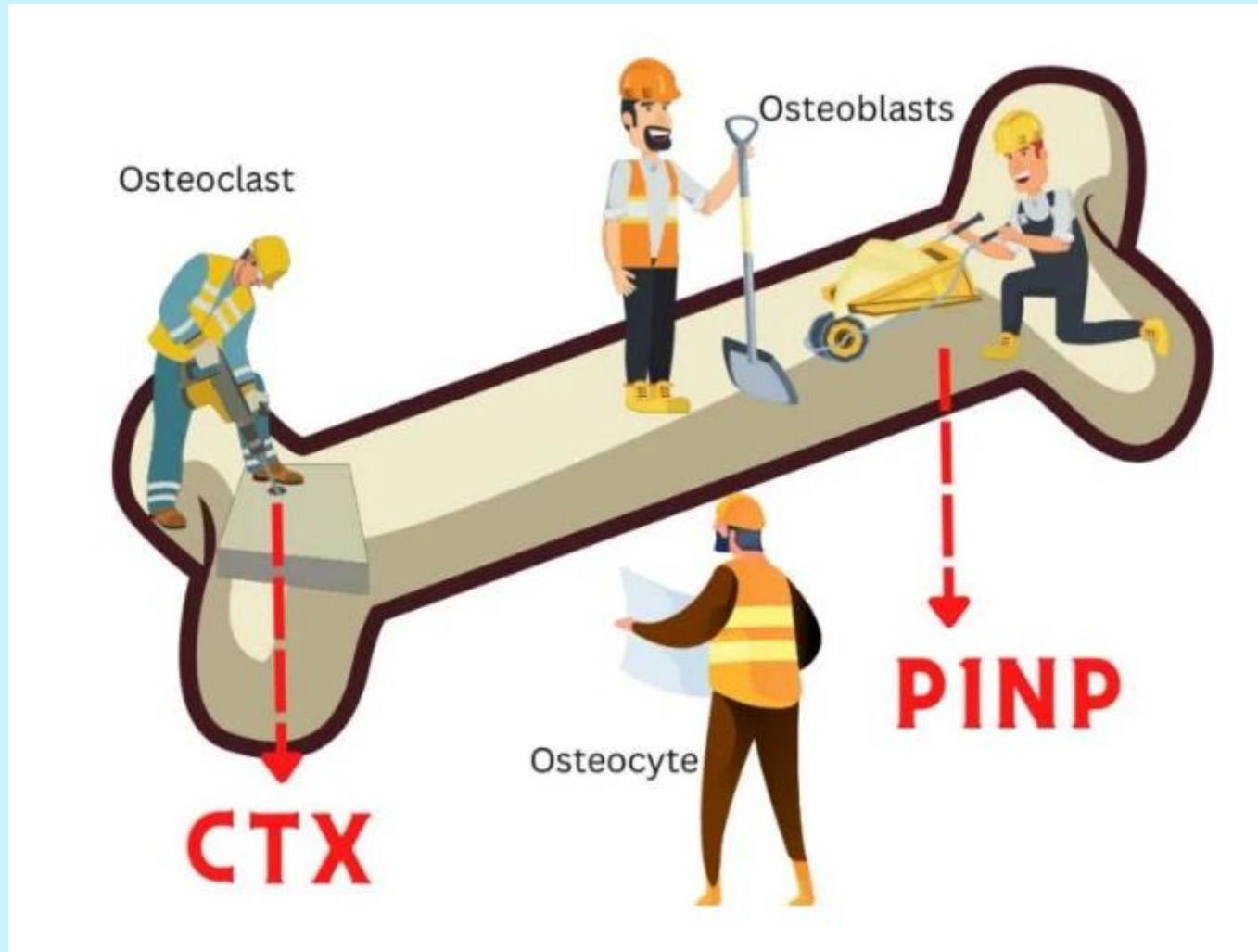

Sidebillede

forfra

Biokemiske knoglemarkører - anvendelse?

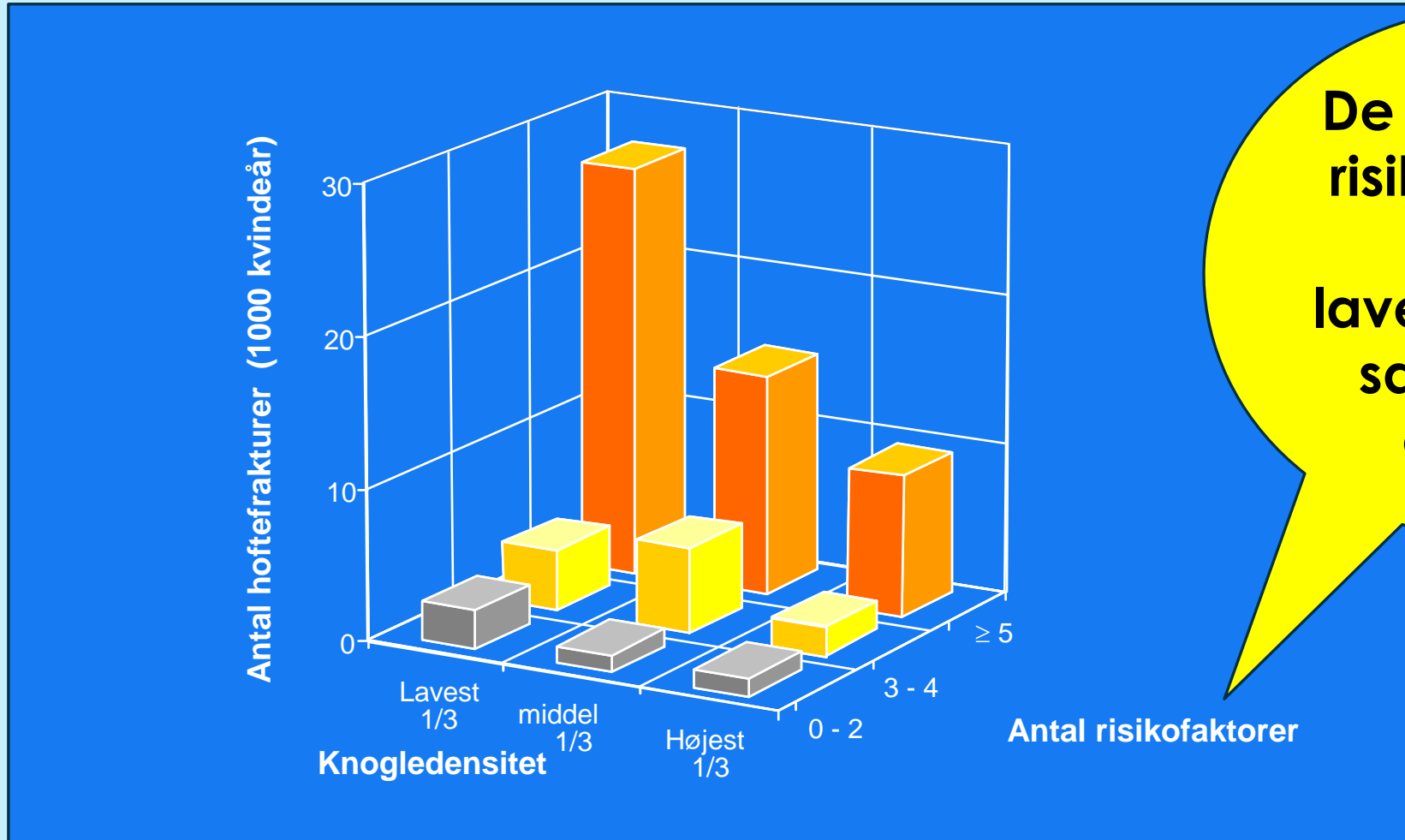
- T-score kan ikke stå alene !

Husk også kliniske risikofaktorer:

- ⚠ Arvelig disposition (forældre/søskende)
- ⚠ Tidligere knoglebrud (lavenergi)
- ⚠ Tidlig overgangsalder (før 45 år)
- ⚠ Høj alder (> 80 år)
- ⚠ Rygning / alkohol / inaktivitet
- ⚠ Spinkel kropsbygning
- ⚠ Anden sygdom / prednisolon / antihormon

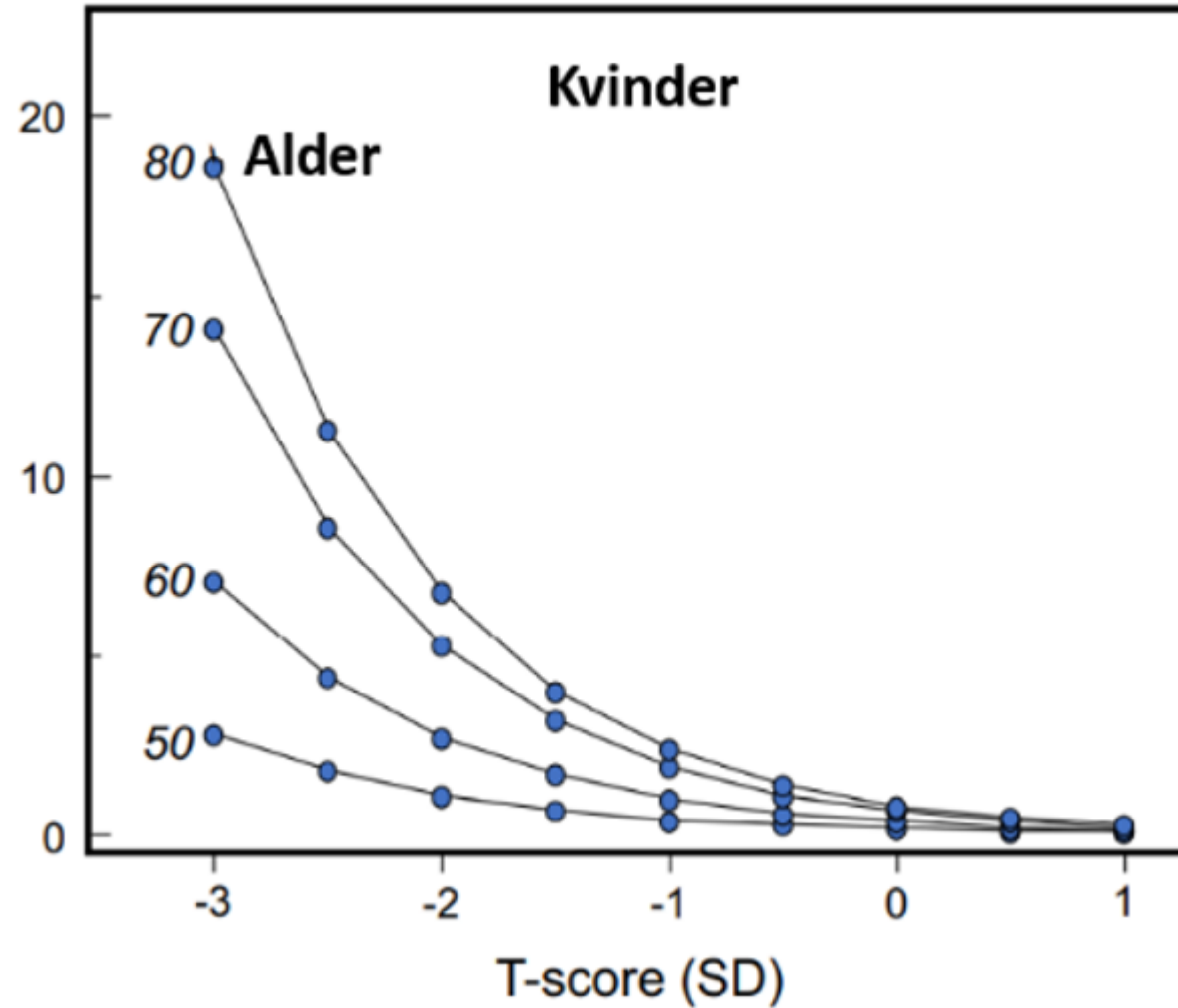
Hvem er i særlig høj risiko ?

De 2 vigtigste risikofaktorer er et lavenergibrud samt alder over 80

Risiko for (hofte)fraktur afhænger af T-score og alder

Tidligere brud betyder øget risiko for flere brud – især de første 2 år!

Risiko for yderligere brud per 100.000

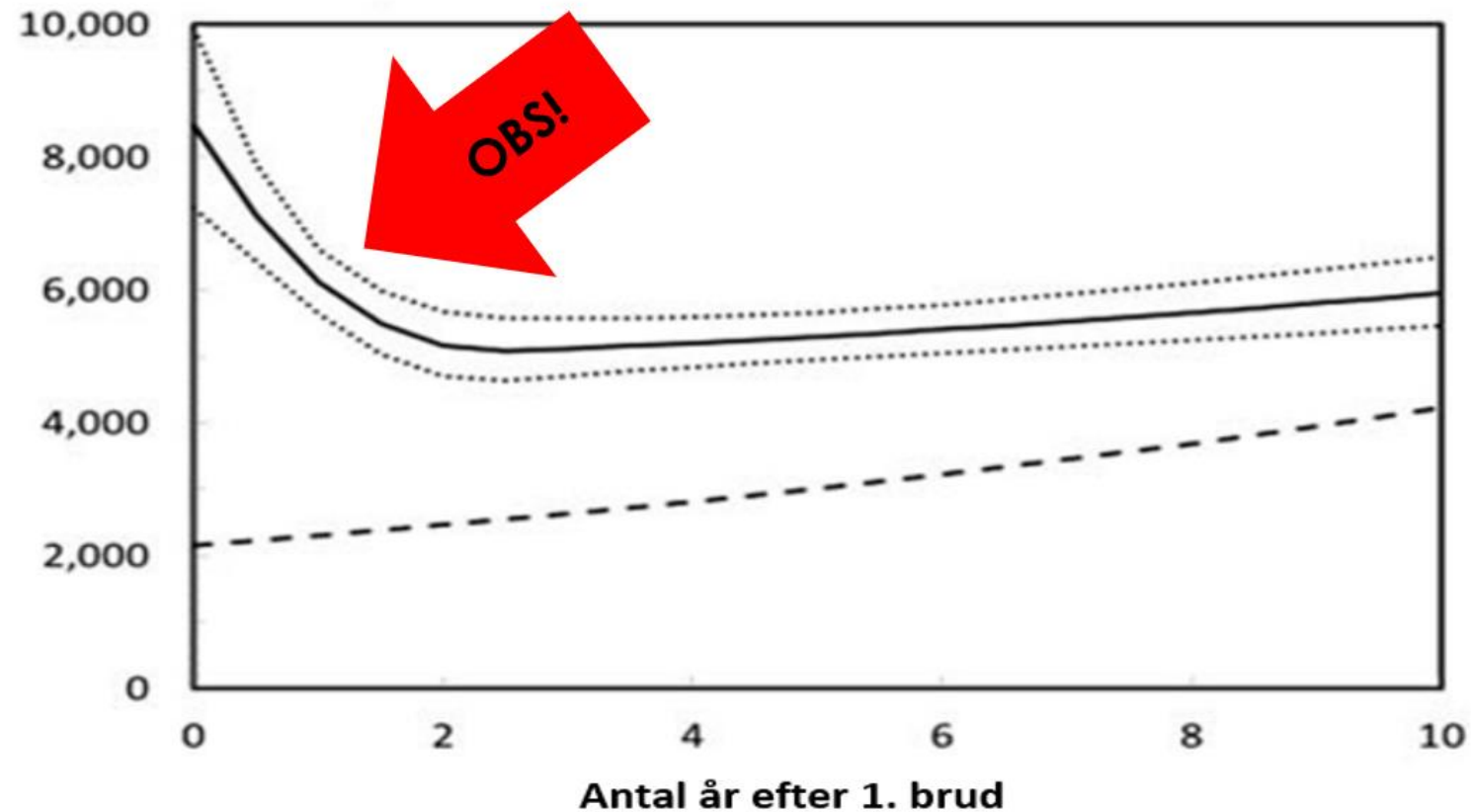

Fig. Risiko per 100.000 for at få en ny fraktur i de 10 første år efter det første brud. Bemærk den betydeligt øgede risiko i specielt de første 2 år.

Hvornår anbefales behandling?

T-score $\leq$ -2,5 i ryg eller hofte

- samt tilstedeværelse af mindst en klinisk risikofaktor

Sygdomme og tilstande som kan føre til osteoporose

- **Ledegigt**
- **KOL**
- **Mb. Crohn /colitis**
- **Hyperparathyreoidisme**
- **Forhøjet stofskifte**
- **Immobilitet (MS patienter)**
- **Hormonmangeltilstande**
- **Kronisk nyresygdom**
- **Kronisk leversygdom**
- **Anorexi**

Lægemidler som kan skade knoglerne

- **Binyrebarkhormon (prednisolon)**
- Vanddrivende medicin (furosemid)
- Antiøstrogen behandling (ved brystkræft)
- Antidiabetica
- Syrepumpe hæmmere – moderat effekt
- Epilepsi midler
- SSRI – angstdæmpende midler
- Midler mod psykoser
- Heparin - blodfortyndende

Forebyggelsesprincipper

Hvad virker og hvad virker ikke?

Vægtbærende motion
Calcium og D-vitamin sammen
(både carbonat og citrat)
Alsidig kost

Magnesium
K-vitamin
Phytoøstrogener
Vibrationsapparater
ol

Rygning
Alkohol over
SST anbefaling
Immobilitet
Vertebroplastik

D-vitamin - Sundhedsstyrelsens anbefalinger 2021

Osteoporose patienter

"Hos personer med øget risiko for fald og fraktur er det vigtigt, at D-vitaminstatus er sufficient.

D-vitamin i blodprøve bør være over 50 nmol/l året rundt, og en optimal status anses at være 80-150 nmol/l."

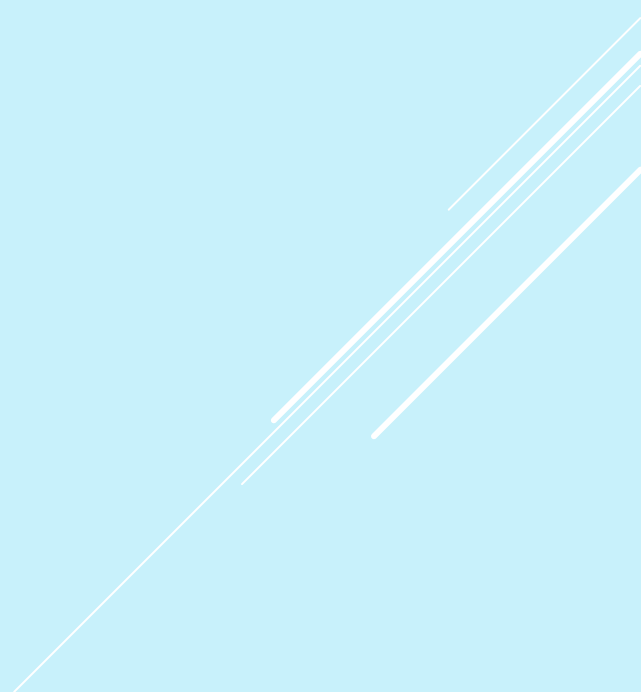

Formål med medicinsk behandling?

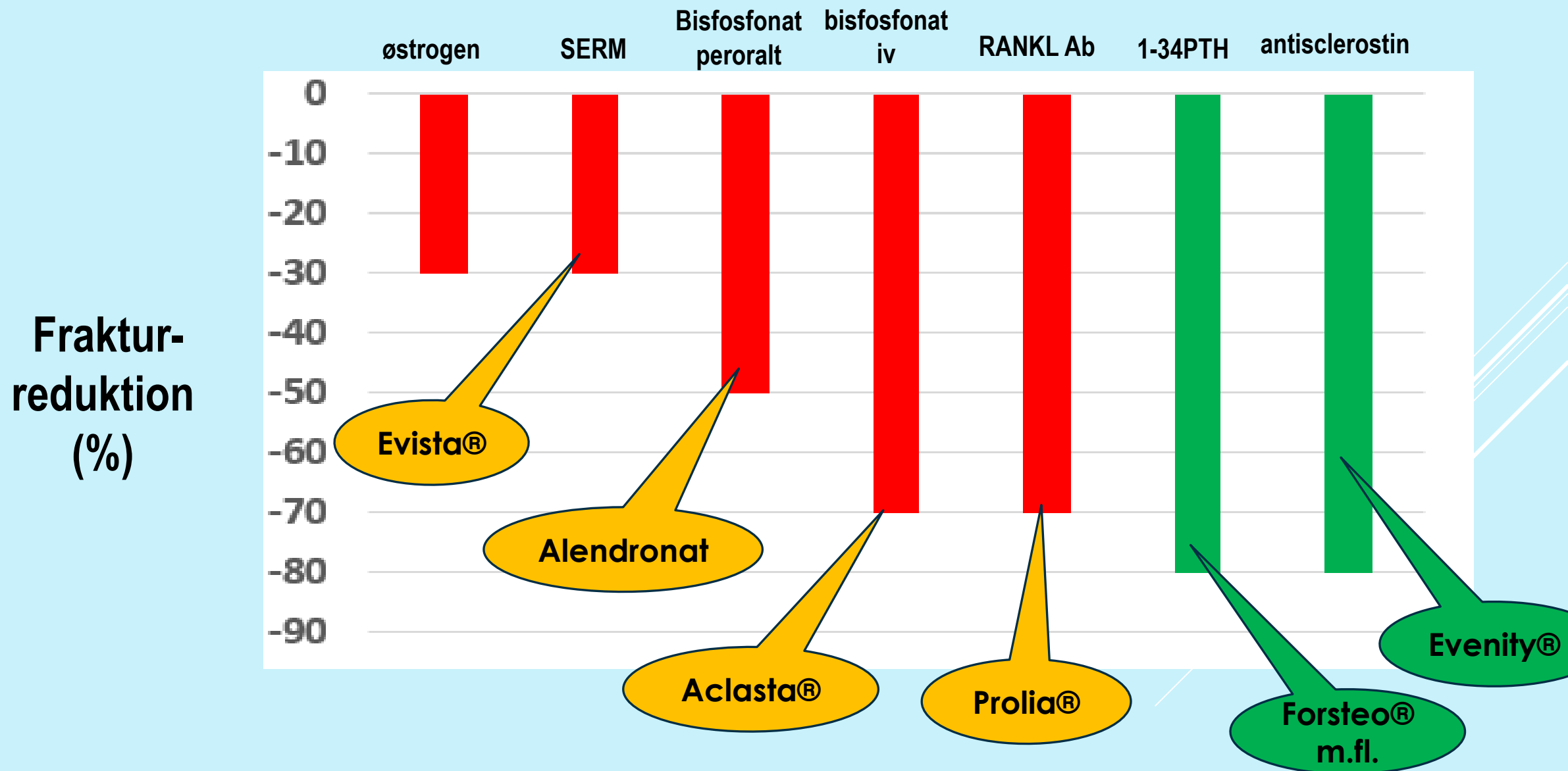
- forebygge knoglebrud
første eller næste

Behandlingsprincipper i 2023?

Nedsætte knogleresorption
Øge knogleformation
Kombination af disse

Hvor meget kan de forskellige medicinske behandlinger nedsætte risiko for (nye) sammenfald i ryggen

FLS – Fracture Liason Service

-samarbejde omkring patienten med knoglebrud

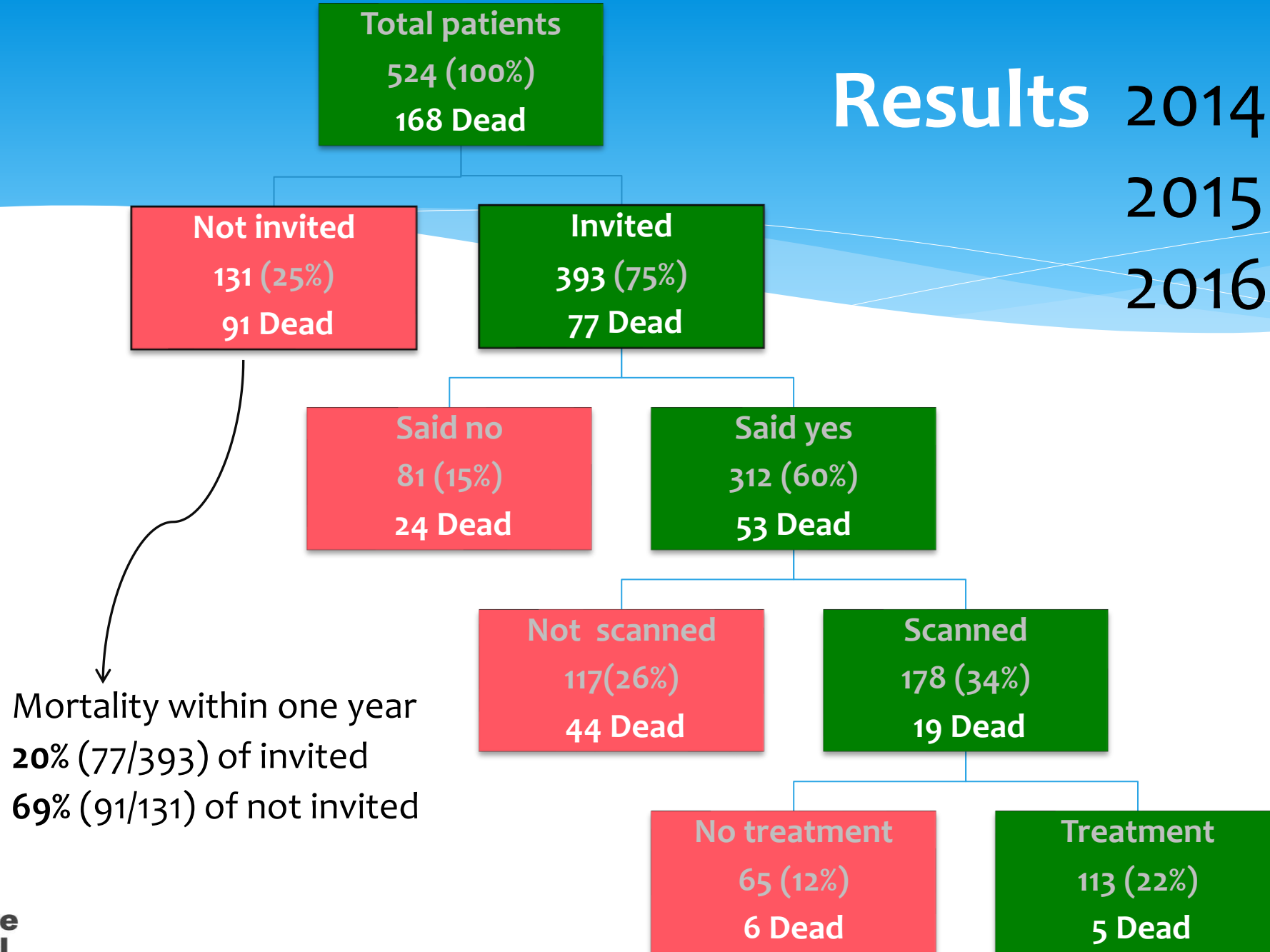
Et brud øger risiko for nye brud, særligt de første 2 år

Tilbydes patienten test for osteoporose og evt. behandling kan risiko for flere brud nedsættes

Nye brud kan undgås og samfundet kan spare (mange) penge

- I praksis allokeres sygeplejerske(r) til at opsøge alle patienter med brud og tilbyde undersøgelse for osteoporose**

Results 2014 2015 2016

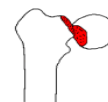

Clinical characteristics

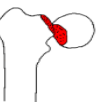
Table 1	Available DXA and VFA n=463
Age at time of fracture (SD), n	73,0 (12,4), 451
Patients younger than 65 years of age at time of fracture (%)	99/451 21,9%
Sex (women), (%)	303/463 65,4%
Sex (men), (%)	160/463 34,6%
Available DXA at both sides (Lumbar and hip) (%)	424/463 91,6%
Deceased patients with no electronic medical journal (%)	52/463 11,2%
Time (years) between fracture and DXA/VFA (SD), n	0,4 (0,2), 443
<u>Osteoporosis at lumbar spine</u> , (%)	114/463 24,6%
Mean T-score, lumbar spine (SD)	-1,4 (1,7)
<u>Osteoporosis at femoral neck</u> , (%)	264/424 62,3%
Mean T-score, femoral neck (SD)	-2,7 (0,9)
<u>Osteoporosis at total hip</u> , (%)	238/424 56,1%
Mean T-score at total hip, (SD)	-2,6 (1,0)
T-score $\leq$ -2,5 (%) (at any site)	296/463 63,9%
T-score $>$ -2,5 at all sites	137/42 32,3%
Patients with $>$ 1 hip fracture in the study period (%)	28/411 6,8%

Data on file, Linea hammer Hansen

Diagnosis of osteoporosis

- * Kombination of either
  - * Low energy hip fracture
  - * BMD T-score $< -2,5$
  - * Vertebral fracture on VFA
- * = 94,4% has the diagnosis of osteoporosis

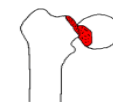
Effect of treatment on T-score

Table 5 Estimated effect on the T-score in patients initiated in anti-OP treatment compared with patients without treatment

	Univariate analysis			Multiple regression ^a			Multiple regression ^b		
	Estimate	95% CI	<i>p</i> value	Estimate	95% CI	<i>p</i> value	Estimate	95% CI	<i>p</i> value
Lumbar spine <i>n</i> = 172	0.30	0.13 to 0.47	<0.01	0.29	0.13 to 0.46	<0.01	0.32	0.15 to 0.48	<0.01
Femoral neck <i>n</i> = 143	0.17	0.00 to 0.33	0.05	0.17	0.03 to 0.30	0.02	0.15	0.02 to 0.29	0.03
Total hip <i>n</i> = 143	0.14	-0.01 to 0.30	0.07	0.12	-0.16 to 0.40	0.41	0.06	-0.20 to 0.33	0.65

^a Adjusted for age and sex

^b Adjusted for age, sex, and T-score at baseline

Vores egne tal:

1200 nyhenviste /år

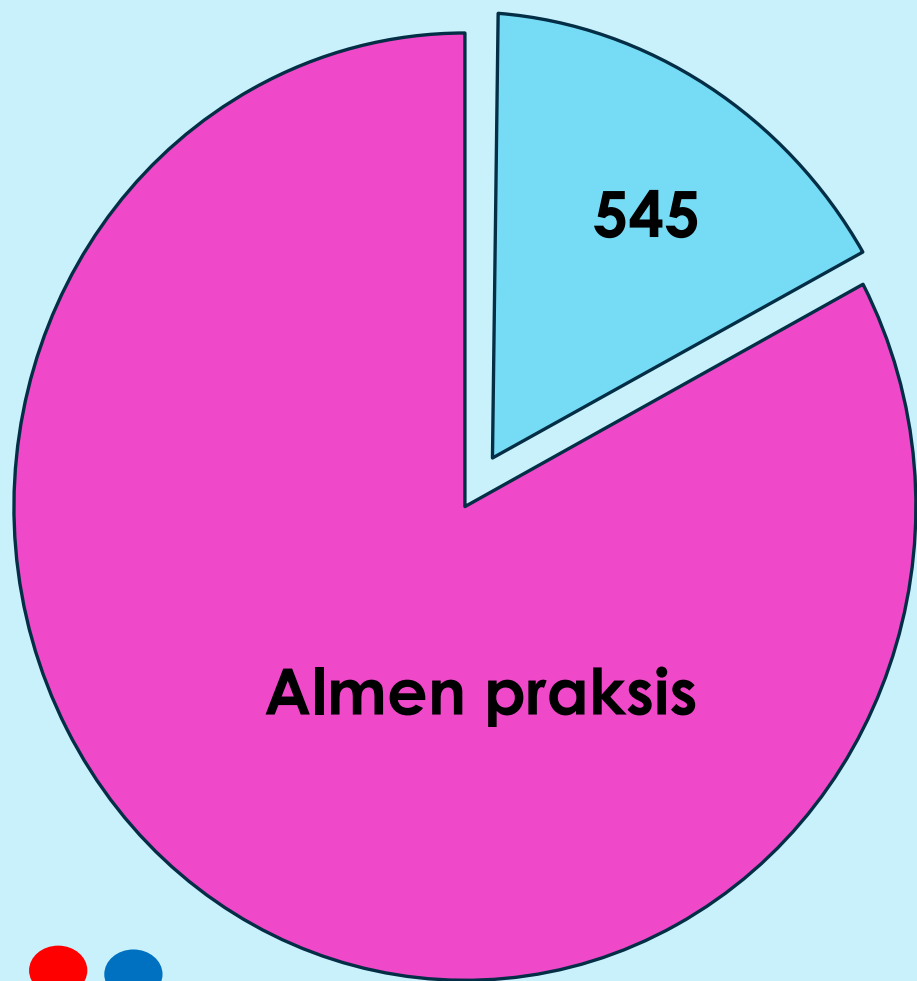
7000 DXA scanninger/år

1/3 af de nyhenviste kommer fra jer

**En del af disse kommer ikke fra
eget planlægningsområde**

Hvordan kan/skal kagen skæres?

Hvilke behandlinger?

Andre planlægningsområder?

DXA Ressourcer?

Speciallægerressourcer?

